

CUPRINSUL

Prefață	5
CAPITOLUL 1 – OBIECTUL PSIHOLOGIEI ȘCOLARE	13
CAPITOLUL 2 – METODE DE CUNOAȘTERE A ELEVULUI	17
2.1 Metoda observației.....	17
2.2 Metoda chestionarului	19
2.3 Metoda biografică.....	20
2.4 Metoda testelor	21
2.5 Fișa de caracterizare psihopedagogică.....	25
CAPITOLUL 3 – CARACTERIZAREA PSIHOLOGICĂ A VÂRSTELOR ȘCOLARE	31
3.1 Vârsta școlară mică.....	31
3.1.1 Pregătirea pentru școală.....	31
3.1.2 Dezvoltarea proceselor cognitiv-raționale.....	33
3.1.3 Evoluția motivațională și afectivă, procesul învățării, personalitatea.....	35
3.2 Vârsta mijlocie, pubertatea	37
3.2.1 Caracterizare generală	37
3.2.2 Evoluția anatomofiziologică.....	38
3.2.3 Dezvoltarea cognitivă.....	40
3.2.4 Motivația și trebuința de afecțiune	41
3.3 Vârsta școlară mare, adolescența	43
3.3.1 Ce este adolescența.....	43
3.3.2 Evoluția anatomofiziologică.....	44
3.3.3 Dezvoltarea proceselor psihice.....	45
3.3.4 Cristalizarea personalității și a comportamentului	46
Referințe bibliografice	47
CAPITOLUL 4 – INCURSIUNE ÎN TEORIILE ÎNVĂȚĂRII.....	49
4.1 Teorii de tip asociaționist - behaviorist.....	49
4.1.1 Condiționarea pavloviană.....	49
4.1.2 Condiționarea prin încercare și eroare.....	50
4.1.3 Condiționarea skinneriană.....	50
4.2 Teorii cognitive.....	51
4.2.1 Învățarea prin insight (intuiție).....	51
4.2.2 Învățarea latentă.....	51

4.3 Teorii constructiviste	52
4.3.1 Constructivismul psihologic	52
4.3.2 Constructivismul social și cultural	55
4.4 Psihologia cognitivă.....	56
Referințe bibliografice	59

CAPITOLUL 5 – ÎNVĂȚAREA ȘCOLARĂ	61
5.1 Conceptul de învățare	61
5.2 Învățarea în lumea animală.....	62
5.3 Tipuri și forme ale învățării umane	65
5.3.1 Învățarea perceptivă	65
5.3.2 Învățarea motorie.....	66
5.3.3 Învățarea verbală	66
5.3.4 Învățarea socială	67
5.3.5 Alte tipuri de învățare	68
5.4 Particularitățile învățării școlare	68
5.4.1 Se realizează în condiții speciale	68
5.4.2 Este necesitate socială	68
5.4.3 Semnifică descoperirea și redescoperirea adevărului	69
5.4.4 Este activitate conștientă	69
5.4.5 Este activitate planificată.....	69
5.4.6 Este proces gradual.....	69
5.4.7 Este activitate controlată, dirijată	69
5.4.8 Se desfășoară în prima parte a vieții	70
5.4.9 Are un caracter individual și unul grupal	70
5.5 Mecanismele neurodinamice ale învățării	70
Referințe bibliografice	73

CAPITOLUL 6 – REUȘITA ȘI EȘECUL ȘCOLAR.....	77
6.1 Obiectivele învățării – condiție esențială a reușitei școlare a elevilor	77
6.2 Evaluarea corectă ca factor al reușitei școlare	78
6.3 Metoda de predare și reușita școlară.....	80
6.4 Inteligența – principala condiție internă a reușitei școlare.....	81
6.5 Tipurile de eșec școlar	83
6.6 Cauzele eșecului școlar	84
6.7 Măsuri de prevenire a eșecului școlar.....	85
Referințe bibliografice	85

CAPITOLUL 7 – ASPECTE PSIHOLOGICE

 ALE DIFICULTĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE	87
7.1 Oboseala elevilor	87
7.2 Starea de neatenție	88
7.3 Stresul psihic	89
7.4 Memorarea dificilă	91
7.5 Slaba dezvoltare a deprinderilor de activitate intelectuală	91
7.6 Deficiențe în utilizarea bugetului de timp	92
 Referințe bibliografice	92

CAPITOLUL 8 – MOTIVAȚIE ȘI ÎNVĂȚARE

8.1 Prezentare generală	93
8.2 Motivație și performanță	95
8.2.1 Nivelul de aspirație	96
8.2.2 Optimumul motivațional	97
8.2.3 Formele motivației	99
8.2.4 Motivele performanței școlare	100
8.3 Motivația cognitivă	101
8.4 Cultivarea motivației la elevi	103
8.4.1 Dezvoltarea unui punct de vedere realist	103
8.4.2 Evaluarea trebuințelor celui care învață	103
8.4.3 Dezvoltarea impulsului cognitiv	103
8.4.4 Captarea interesului	103
8.4.5 Utilizarea competiției	104
8.4.6 Predarea în absența motivației	104
8.4.7 Utilizarea nivelului adecvat al impulsului	104
8.4.8 Analiza și remodelarea programului de recompense și pedepse a celui care învață	104
8.4.9 Stimularea pasiunii pentru activitatea de învățare	104
8.4.10 Dezvoltarea intereselor cognitive	105
8.4.11 Dezvoltarea intereselor profesionale	105

Referințe bibliografice**CAPITOLUL 9 – AFECTIVITATEA**

9.1 Probleme generale	107
9.2 Proprietățile proceselor afective	108
9.3 Clasificarea proceselor afective	109

Referințe bibliografice**CAPITOLUL 10 – ROLUL GÂNDIRII****ÎN ACTIVITATEA DE ÎNVĂȚARE**

10.1 Probleme introductive	111
10.2 Modalități de procesare abstractă a informațiilor	114
10.2.1 Gândirea științifică	114
10.2.2 Gândirea economică	115
10.2.3 Gândirea divergentă	115

10.2.4 Gândirea euristică	116
10.2.5 Gândirea productivă.....	116
10.3 Procesarea informațiilor prin activitățile gândirii	117
10.3.1 Înțelegerea.....	117
10.3.2 Conceptele și conceptualizarea	118
10.3.3 Rezolvarea problemelor	121
10.4 Dezvoltarea gândirii în condițiile învățământului	123
10.4.1 Școala activă	123
10.4.2 Învățarea prin descoperire.....	124
10.4.3 Învățarea problematizată.....	124
10.4.4 Cooperarea	125
Referințe bibliografice	126
CAPITOLUL 11 – MEMORIA ȘI ÎNVĂȚAREA	131
11.1 Introducere	131
11.2 Procesarea informațiilor în memorie	132
11.2.1 Encodarea	132
11.2.2 Stocarea (păstrarea)	134
11.2.3 Recuperarea	135
11.3 Sistemele mnezice	136
11.3.1 Sistemul mnezic procedural.....	136
11.3.2 Sistemul mnezic perceptual-reprezentativ	137
11.3.3 Sistemul mnezic semantic.....	137
11.3.4 Sistemul mnezic primar	138
11.3.5 Memoria de scurtă durată (MSD).....	138
11.3.6. Memoria de lungă durată (MLD).....	139
11.4 Organizarea cunoștințelor în memorie.....	139
11.4.1 Aserțiuni și rețele	140
11.4.2 Rețele semantice	140
11.4.3 Schemele cognitive.....	141
11.4.4 Scenariul cognitiv	142
11.5 Uitarea și rolul ei	142
11.6 Condițiile unei bune memorii	144
Referințe bibliografice	147
CAPITOLUL 12 – CREATIVITATEA ELEVILOR	149
12.1 Conceptul de creativitate	149
12.2 Procesul de creație	149
12.2.1 Pregătirea	149
12.2.2 Incubația	150
12.2.3 Inspirația	150
12.2.4 Verificarea	151
12.3 Personalitatea creatoare	152
12.4 Produsul creativ	153
12.5 Contextul în care se realizează creația	153
12.6 Blocajele creativității	153

12.6.1	Blocajele perceptivă.....	154
12.6.2	Blocajele intelectuale.....	154
12.6.3	Blocajele emoționale	154
12.6.4	Blocajele culturale și sociale.....	155
12.7	Rezolvare de probleme și activitate creatoare	155
12.8	Creativitatea și inteligența	156
12.9	Metode și tehnici de utilizare, antrenare și cultivare a creativității ..	157
12.9.1	Brainstormingul	157
12.9.2	Sinectica.....	158
12.9.3	Metoda Phillips 6-6.....	159
12.9.4	Metoda 6-3-5	160
12.9.5	Discuția-panel.....	160
12.9.6	Metoda de rezolvare creativă a problemelor.....	160
12.10	Dezvoltarea creativității la elevi	161
Referințe bibliografice		163
CAPITOLUL 13 – COMUNICAREA DIDACTICĂ.....		167
13.1	Probleme introductive.....	167
13.2	Formele comunicării	170
13.2.1	Comunicarea verbală (CV)	170
13.2.2	Comunicarea paraverbală (CPV).....	171
13.2.3	Comunicarea nonverbală (CNV)	171
13.2.4	Comunicarea intrapersonală	171
13.2.5	Comunicarea interpersonală	171
13.2.6	Comunicarea în grup.....	171
13.2.7	Comunicarea publică	171
13.2.8	Comunicarea de masă	171
13.3	Specificul comunicării didactice.....	172
13.4	Perturbări în comunicarea didactică	174
13.4.1	Perturbări psihologice	174
13.4.2	Perturbări de natură social-valorică.....	175
13.4.3	Perturbări la nivelul canalelor de transmisie.....	176
13.4.4	Perturbări determinate de natura domeniului cognitiv.....	176
Referințe bibliografice		177
CAPITOLUL 14 – PERSONALITATE ȘI EDUCAȚIE.....		179
14.1	Aptitudinile și importanța lor pentru activitatea școlară.....	179
14.1.1	Ce sunt aptitudinile	179
14.1.2	Inteligența	180
14.1.3	Cum evaluăm inteligența elevilor	182
14.1.4	Instruirea și educarea elevilor supradotați	183
14.2	Caracterul.....	185
14.2.1	Conceptul de caracter.....	185
14.2.2	Cunoașterea principalelor trăsături de caracter.....	186
14.2.3	Sugestii educaționale	187
Referințe bibliografice		189

CAPITOLUL 15 – COMPETENȚA DIDACTICĂ	191
15.1 Conceptul de competență didactică	191
15.2 Competența profesional-științifică.....	192
15.3 Competența psihopedagogică	194
15.3.1 Educaționalizarea fenomenelor și proceselor psihice	194
15.3.2 Măiestria pedagogică	197
15.4 Competența psihosocială	200
15.4.1 Relațiile interpersonale	200
15.4.2 Importanța reprezentărilor sociale	200
15.4.3 Capacitatea de a conduce grupul de elevi	202
15.4.4 Capacitatea de a cunoaște elevii	203
15.4.5 Capacitatea de a evalua corect performanțele școlare	204
Referințe bibliografice	205